

everGreen

OVDE SAM VEĆ HILJADU GODINA

Mariolina Venecija

Ovde sam već hiljadu godina

Prevela sa italijanskog
Vojna Guteša

MONO I MANJANA
2010.

Naslov originala
Mariolina Venezia - Mille anni che sto qui
Copyright © Giulio Einaudi s.p.a., Torino

Izdavač
Mono i Manjana
Za izdavača
Miroslav Josipović / Nenad Atanasković

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Jerkov

Prevod
Vojna Guteša

Lektura
Marijana Mahač

Urednik edicije Evergreen
Nenad Perišić

Dizajn edicije
Pintor Project

Štampa
Elvodprint, Lazarevac

Tiraž: 500

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
821.131.1-31

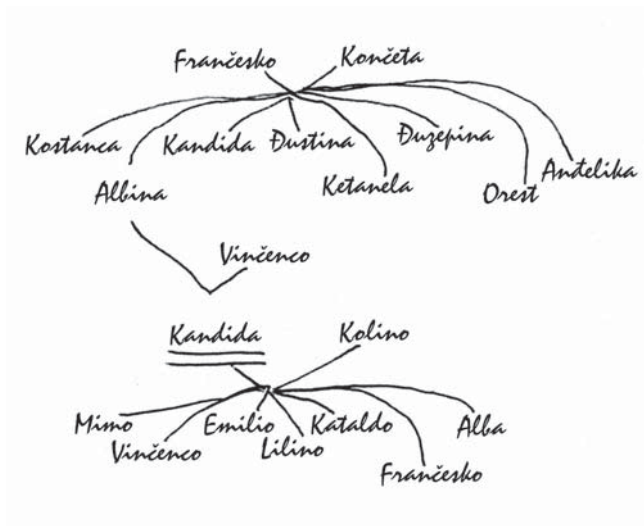
VENECIJA, Mariolina, 1961-
Ovde sam već hiljadu godina / Mariolina Venecija ; prevela sa
italijanskog Vojna Guteša. - Beograd : Mono i Manjana, 2010
(Lazarevac : Elvod print). - 293 str. ; 20 cm. - (Evergreen)
Prevod dela: Mille anni che sto qui / Mariolina Venezia.

- Tiraž 500. - Beleška o piscu: str. [296].

ISBN 978-86-7804-310-9
COBISS.SR-ID 178822156

Moraš mi napisati na papir jer se ne sećam više ničeg. Imena moje dece i mog oca. Nosiću ga uvek u džepu.

Dobro, sad ću ti napisati.

Tvoje ime je podvučeno. A ja se još nisam rodila.

Bilo je dana kada se podizao obojeni vetar noseći prašinu, i sve je počinjalo da raste kao hlebno testo pokriveno krpom. Ono što se već desilo, vraćalo se, a ono što je tek trebalo da se desi postajalo je vidljivo. Tih su dana žene posrtale jer im se promaja što je ulazila ispod vrata i oglašavala se poput smeha još nerođene dece obmotavala oko nogu kao nevidljivi kaiševi. Prozorska okna su lupala. Mleko se kiselilo u kabricama. Muškarci su se čudno oblačili, a devojčice su postajale žene.

I Đoja je, gde god bi se našla, osećala te dane. Dolazilo joj je da se smeje i da plače, i zamišljeno se vrtela ukrug, a zatim bi se sve vraćalo na staro, kao da se ništa nije desilo.

Tako je bilo oduvek. Tako je bilo još od vremena kada joj je Mamalina pokazivala miša napravljenog od izuvijane maramice kako beži preko dlana pokrenut sopstvenim životom, dečja zagonetka koja joj je odvlačila pažnju od dosade, straha od injekcija, zlatnika s čokoladnim srcem koje se topilo u ustima, od dugih poslepodneva kada je ležala bolesna u krevetu koji se punio planinama, pećinama, lednicima i pustinjama u kojima se ponekad gubila.

Đojina tuga dolazila je izdaleka. Obuzimala bi je iznenada u vagonu metroa, na autobuskoj stanici, u gužvi dok je hodala ulicom. Ponekad bi čula skoro nečujne odjeke u noći, poput konjskog topota koji se približava, konjskog topota razbojnika u crnim kaputima, koji udara kao srce, kao bubanj, a zatim mrmljanje i uzvike razbojnika koji ispunjavaju tamu. Đoja bi

odagnala tugu tako što bi nekoliko puta trepnula i pogledala se u ogledalu. Popravila bi kosu. Stavila malo parfema.

I sreća je dolazila izdaleka. Iz još veće daljine.

Bilo je oko tri sata posle podne, 27. marta 1861, kada se u Grotoleu, u onom delu pokrajine Bazilikata koji je oko sto kilometara udaljen od apulijske obale, desilo nešto o čemu će se dugo pričati.

Stanovnici Grotolea su narednih sati uporno razmišljali o prirodi te pojave, iznoseći svakojaka nagađanja: za jedne je to bilo čudo, za druge veštičje delo ili s više religioznim prizvukom, đavolje iskušavanje, a samo za nekolicinu najpismenijih obična prirodna pojava.

Možda je neke veze s tim imao čiča Uel Furnačar, ali potom, sudeći po tome kako su se događaji odvijali, na to više niko nije pomislio. Kada bi u glini ostao neki kamenčić koji nije bio sasvim usitnjen, posude bi posle izvesnog vremena pucale. Ali njemu se to nikada nije dešavalo. Čiči Uelu su ruke na točku bile brze i precizne, poluizgorele jagodice nežno su milovale obline ibrika i krčaga, kao što je bog na dan stvaranja najverovatnije milovao Evine obline. Mesio je, oblikovao, stavljao u peć, i vadio iz nje uljane svećiljke, čupove i ibrike. Ukrašavao ih je koncentričnim krugovima, koji su nekada davno omogućavali da se uspostavi komunikacija živih s mrtvima na nekom jeziku koji više niko ne zna. Posude od pečene gline, tanane, zvonke, porozne, vlažne, koje dišu. Ibrici koji su čuvali svežinu vode. Toliko savršeno i tanko posuđe da se moglo rasprsnuti od jednog krika.

Istog dana kad je još neosvojeni Rim određen za prestonicu konačno ujedinjene Italije, u Grotoleu je najmlađi član porodice Rabja prvi primetio ovu pojavu drugačije prirode, ali ne manje nesvakidašnju, dok je besciljno lutao delom sela zvanim stara zemlja, a takođe i „’ektar zemlje“, sa zbijenim uličicama i kućama gde je sunce retko provirivalo, vodeći na kanapova dok mu je stomak zavijao od gladi.

Vukao je pacova koji se opirao kada je opazio žutu tečnost kako polako teče iz Saracenskog soka i zaustavlja se u lokvici nastaloj u šupljini kaldrme, a zatim nastavlja stepenik po stepenik, klizeći po kamenu koji su mazge uglašale kopitama, tekući uličicama sve do kosog zida s kog se slivala. U početku mu je izgledalo kao da teče mazgina mokrača, ali još nikada nije video nijednu mazgu, pa ni Totonovu kravu da mokri tako dugo. Ne može biti ni da prazne noćne posude don Filipa Koke, zato što bi, ma koliko da je njegov sin koji studira na Univerzitetu u Salernu gostiju mogao da dovede, ipak bio potreban čitav bataljon da ispiša sve to. Toliko je velika bila njegova znatiželja da nije ni primetio kada mu je pacov pobegao. Približio se potociću posmatrajući ga iz tolike blizine da je skoro gurnuo nos u njega. Nastavljao je da teče. Tekla je gusta i prozirna tečnost, pozlaćena pod zracima sunca, praveći pokoji mehurić i nastavljaajući još jače, kao da se sam njegov izvor još više pojačavao umesto da presuši.

tom proba. Iskrivi lice u grimasu, od bola ili zadovoljstva – nije se moglo znati.

U ovo doba dana u selu su ostajali samo žene, deca, bogalji i ludaci. Radno sposobni muškarci se još nisu vratili s njiva. Rokino zagnjuri lice u bariću i poče da liže, sav se natapajući, zamastivši noge, ruke, kosu, i najzad poče da se valja kao prase u blatu. Bilo je to ulje, maslinovo ulje!

Dok mu je zvonjava crkvenih zvona odjekivala u ušima, osećao je u sebi mastan i gladak život kako teče i mršavu smrt kako se udaljava. Pričalo se da su jedne zime kada je vladala glad u porodici Rabja pojeli tek rođeno dete, ispečeno na žaru. Nezaboravan, prijatan miris osećao se danima u selu.

Dok je Rokino grcao od zadovoljstva i skoro se gušio u proždrljivosti, druga osoba kojoj se događaj ukazao u svojoj svojoj neobičnosti bio je Feliče Kampanela, koji je nepomično sedeo na kamenu uzalud se nadajući da će mu poslepodnevno sunce ogrejati srce, kada primeti đavolju mokraču kako krči sebi put kroz prašnjavu stazu što je vodila u povrtnjak čiče Tita.

Za trenutak izroni iz uspomene koja ga drži u okovima već više od dvadeset godina: raskošno telo njegove žene probodeno s trideset uboda nožem.

Kada je izašao iz napuljskog Državnog zatvora, izgubio je sposobnost govora i samo je mrmljao kletve kao Zdravomarije, a jadi njegove osuđene duše su mu se pojavili i na koži. Od vrata do pojasa, a sigurno i na ostalim delovima tela, uključujući ruke sve